

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

<p>Előfizetési ár: Ha a lapot vidékre postán küldve: Eg évre 4 K., 1/2 évre 2 K. és szám ára 16 fillér.</p>	<p>Megjelenik hetenként egyszer. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.</p>	<p>A hirdetések díját jutányosan számítjuk. Nyílt tér: soronként 20 fill. Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő. Kéziratokat nem adunk vissza.</p>
---	--	--

Merész gondolatok.

Ha valami idegen, illetve más megyebeli ember elolvassa alábbi sorainkat, bizonyára azt fogja gondolni, hogy e cikk írója vagy rendkívülien elmaradt a világtól, vagy nagyvárosi hóbortban szenved, ha szerény kívánságainak, a törvény által mindenütt megkövetelt és az arra hivatottak által mindenütt betartott állapotoknak, egyszerűen jelen cikke tartalmának „merész gondolatok” címet mer adni. A benszülött fogarasi azonban — feltéve, hogy ismeri jól a fogarasi megyei állapotokat — nagyot sóhajt és azt mondja: „Jókaihoz hasonló fantáziája van e cikk írójának, hogy is tud elképzelni Fogaras megyében ilyeneket.”

Hát t. olvasó, bizony az utóbbinak van igaza, habár szerénységem tiltja a nagy író fantáziáját jó magam gyöngeszárnypróbálgatásaihoz hasonlítani. Csak is az ellentét nagyságának kitüntetése végett említettem a korán elfeledett, de műveiben örökké élő költőkirály fantá-

ziáját, hiszen igazán nagy merészség kell ahhoz, hogy a jelenlegi khaotikus helyzetet rend és béke váltsa fel.

Milyen Fogaras vármegye? Régen, még e lapok első évfolyamában kimondottuk: olyan, mint a túskevárában elhagyottan alvó Csipkerózsika, aki várva várja a szabadító királyfit, de hiába. A megyében lakó nép a világtól elmaradt, a pálinkától anyagilag és szellemileg tönkrement, elüstült, úgy, hogy munkást sem lehet közöttük kapni. Alkalmunk volt meggyőződni arról, hogy — nem volt igaznak, amidőn az Olthid építéskor és egyéb nagyobb rendszeres józanságot és kitartó szorgalmat megkívánó munkáknál kárhóztató szavunkat hallattuk, amiért nem az idevaló munkásokat alkalmazzák. A mi népünk ahhoz van szokva, hogyha csak van egy napra való puliszka lisztje és pityókája, nem megy dolgozni, bármilyen árt kapna is és így olasz, orosz és messze alföldi, hozzáértő munkásokat kell hozatni a föld, vasut és gyári munkákra.

A közönyös, eltompult és szegénységben elkeseredett nép Amerikában látja üdvét, reményét és kivándorol. Nem gondolja meg, hogy az utra elköltött 600 korona és az Amerikában betartott józan életmód, rettenetes, éjjel-nappal folyó munka mellett itthon is épen úgy boldogulnának. A henye, mértéktelen életü ember ott sem boldogul.

Már most mit kellene itt csinálni? Mindenek előtt egy erős kezű határozott, hozzáértő és kitartó szorgalmu férfiú kell a megye élére. Fialtal és tetterős. Olyan, aki tud és akar dolgozni, aki nemcsak politikai elvei tekintetében, de hazafiasságában is teljesen megegyez a megye értelmiségével és bizalmas közelségben élve a megye közönsége között, ismeri, sőt szereti egész megyéjét és annak boldogulását szíven hordva, nemcsak üszteletet, becslést és szeretetet viv ki magának, de beigazolja, hogy nemcsak silány anyagi javakért ragaszkodik göresösen állásába.

Kell továbbá egy másik főember,

T Á R C A.

HAVASI GYOPÁROK.

A „Fogaras és Vidéke” számára írta:
HALMY GYULA.

I.

Vadregényes tündéri táj
Eljöttem én újra hozzád,
Hogy elüznéd azt, ami fáj
S kedélyemet helyre hoznád.

Behatolok a szivedbe
Patak, fenyves, szikla főd bé,
Fáradt lelkem kér: óh vedd be
S gyógyítsd meg, ne fájjon többé.

II.

A merre én megyek,
A merre csak járok
Integtetnek felém
Kacér vadvirágok.

A havasi patak
Sziklás, mohos partja,

Ábrándos lelkemet
Magával ragadja.

III.

Minden egyes bérced,
Óriási sziklád
Rejteget magába
Egy isteni szikrát.

Mely áldva borítja
Reám védő szárnyát,
És ezért lelkemből
Hő fohászom száll rád!

IV.

Távol az önző, rut világtól
Templom a vadregényes táj,
Hol lelkem minden kis porszembe
Nagyot, istenit lát, csodál.

Beolvadni a végtelenbe
S lent hagyni azt, mi sár, mi por,
Mindennap élni véle rendbe
S eltűnni, mint a füstgomoly.

V.

A természet szent ölében
Kis családom itt pihen.

Hegyre másznak s vadvirágot
Szednek a völgy mélyiben.

Gondjaidra bizom őket
Fenyves erdő, hullám, hab,
Legyen az én szép gyermekem
Szüleimél boldogabb.

VI.

Hol kőszáli sas
Leszáll pihenni,
Eget ostromló
Bércék ormán,
Magányos fenyő,
Dacol a vésszel,
Sudár derékkal
És mogorván.

Merengve nézem
S az jut eszembe,
Dacos büszkeség
Bére: magány,
Jobb hát szeliden
Meghajló fűként
Élni, boldogéág
Vig tavaszán.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMES IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

a képviselő, aki összekötő kapocs a megye és a felsőbbség között. Akinek az a kötelessége, hogy „szeretett és nagyrabecsült“ választóinak javát szíven, lelkén hordva, ne üljön otthon, hanem szorgalmasan eljárva az ülésekre, nemcsak az egész haza, hanem kerülete javát, érdekeit munkálja, választókerülete megbízásait keresztül vigye, a megye előnyeit segítse, szóval a képviselőség épen olyan hivatal, mint más. És ugyan mit szólna a miniszterium, ha például egy bíró zsebredugná a fizetését, élvezné uri állásának minden előnyét és otthon élne nyugodtan, egyéb kedvtelésének, hivatalába soha be sem tekintve. Ugy-e, hogy rögtön elcsapnák, nem törődve esetleges egyéni kiválóságával, ha hivatásának nem tudna, vagy nem akarna megfelelni?

Két olyan férfi megváltoztatná a megye teljes életét. Egypár gyár, ami egy életrevaló, illetve jóakaratu vezetőségnek egyetlen szavába kerülne és ami hozzákötne a népet otthonához, ahol megszokná a munkát és élvezné annak áldását, egy kis vasuti összeköttetés, telefon, ipari segítség, nagyobb, állami ipari pályázatok megszerzése a fogarasi kisiparosok részére, egy kis megyerendezés, utcsinálás, a falvaknak név-, az elágazó utaknak utjelző táblával való ellátása, Oltszabályozás — amire némely jóhiszemű község már olyan sokat költött — ime csak ennyi kellene és egy csapásra megváltoznék a kép, amely most olyan elszomorítóan rut.

Ugy-e bár kedves fogarasmegyei olvasóim merész gondolatok, óhajok ezek?

És mégis: Mindezen paradicsomi állapot beteljesedése három embertől függene. Az egész megye jóléte, boldogulása, a kivándorlás megszűnése három ember kezében van, akik közül kettő önzésből, saját hasznuk miatt hagyja sinylődni az egész megyét. Csak három ember, akik közül kettőnek — ha a megye javát néznék — kötelessége lenne félreállni, a harmadiknak pedig meg kellene hallgatni a jogos kérést és elősegíteni egy elhagyatott megye boldogulását.

Nem szokás ugyan vezetőcikkben rébuszt felállítani, de mi bátorkodunk behozni ez ujitást, tessék eltalálni: kik ők?

— 6.

A nő pszichofizikájához. (Válasz a válaszra.)

Soha egy férjes nőtől nem hallotta és hallani nem fogja, hogy ő az urát kicsinylené; az az ő dolguk. Vagy talán azt nevezi házsártosságnak, ha az a férj nehéz munkából hazajön s a feleségét nem találván esetleg otthon, vagy az ebéd nem lévén készen, netalán duzzog. Jómagam is megköszöném azt. Tapasztaljon tehát, okuljon s figyeljen s akkor nem ir olyan igazán dőreséget. És azt is jegyezze meg, mindig az asszony a hibás, ha a férje a külsővel nem törődik, sokszor meg, a nagy család miatt törődni nem lehet, az tehát igen gyenge dolog, — a mit maga erről a kérdéstről mond.

Nem tudom mestersége-e a zongorázás vagy nem, de arról biztosíthatom, hogy sem a zenei koraérettségre, sem a zenei lángészre példa nincs a leányok között. Nem voltak női Bach-ok, Handel-ek és Mozart-ok; dacára annak, hogy minden száz leányra, ki zenét tanul nem esik egy férfi; sem nem kell annyi nehézséggel küzdeniök, milyennel

a fiuk alkalmasszerűleg találják magukat. És a mint nincs női lángész a zeneirók között, úgy nem találunk a költőnők között Goethe-t, Schakespeare-t, Petőfit; nem akadnak Walter Scottok, nem Jókaiak. Épen azért nyugodt lehet, hogy nem megyek önhöz irodalomtörténetet tanulni, az már régen a fejembe van, — s mindenkit mértéke szerint becsülök meg. S ha Homér, Goethe, Schakespeare és Petőfi alfa tehetségek, úgy, a maga által felsorolt hölgyek bizony csak klapanciák, a milyen klapancia lehet egy hölgynek kis dalocska szerzőmánya.

Leginkább válik nevetségessé akkor, midőn Frosch Gizella kisasszonnyal hozakodik elő: bizony örök hálára vagyok kötelezve, hogy szíves volt engem erre az óriási mulasztásra figyelmeztetni. A legnagyobb bünbánattal bevallom, hogy bizony a fennemlített kisasszonnyal e nagy jelentőségű hirt nem olvastam. Vagy talán csak figyelemkeltés volt a tudós kisasszonnyal szemben; máskülönben nem értem miért e Hozsanna kiáltás. Jómagam kétszer nyertem díjat az egyetemen, s bizony nem sorozom magam oly nagy helyre, a milyen magas polcra helyezi ön a t. kisasszonyt.

A mint látja tehát ön igen fontos szempontból ítélte meg az asszonyt, olyan tehetségeket tesz fel benne, a minőket egyébként józan gondolkodású nő nem vindikál magának. Az ő fegyvere a szépség, a báj és kellelem, mely tulajdonokkal felruházva e földből égi paradicsomot tud maga körül varázsolni.

Nem értette meg továbbá sem a vén leányokról, sem a nemi életéről irt részeket sem. Távol legyen tőlem, hogy azokat gúnyolni akartam volna, nem; csak hogy a magtalanok és aggszüzek legjobban bizonyítják azt, hogy a nőnek mi is a tulajdonképeni hivatása; — s ön is csak azt mondja róluk a mit én mondtam: hogyha a szeretetet nem tudja saját gyermekeire áraszt-

VII.

Mikor a nap sugára felkel
S a tájról a köd fölszakad,
Mint a regének Memnon szobra
A szikla zengő hangot ad.

Lelkemről a gond hogyha fölszáll
S az öröm napja rám ragyog,
Szívem mélyéből hangzik a dal
És ismét muzsámé vagyok.

Anika meghalt.

— A „Fogaras és Vidéke“ számára —
írta: Dr. Szászné Grósz Gizella.

Anikának hívták, de mi megmagyarosítottuk a nevét s bár egy szót sem beszélt magyarul, azért az Annuska nevet mégis megértette.

Nagyon szeretett a puha arabeszk szőnyegen játszani. Apró ujjával a szőnyeg mintáit végig vonalozta a szövés mentén, színről-szint követett, alakból alakot rajzolt, gyermeknél ritkán tapasztalható megfigyeléssel és türelemmel. Órákig elüldögélt a földön, néha változtatva a mulatságát azzal, hogy az ablak rojtos függőnyeit simogatta, vagy reá bámult fényes nagy őzike szemével a függőnytartó széles, aranyozott ráájára. S ha a nap csikos, széles sávokat rajzolt a falakra, melyhez szivárvány színű tündöklő fényt kölcsönöztek a pohár-székeken felhalmo-

zott csiszolt, metszett üvegek, Anika tapsolt kicsi kezeivel s „mandru, mandru“ (szép) szavakkal adott kifejezést nagyfoku tetszésének.

Csökönyös nem akarással nem tanult magyarul. Hiába tanítottam, szóltam hozzá, beszédes, okos szemei értelem nélkül néztek reám, csak azt a makacsságot csillogták vissza, hogy „nem akarok.“

Anika a szerelem gyermeke volt. Az anyja és az apja is egy helyen szolgáltak. Szemrevaló volt a leány, telt, gömbölyű idomokkal; ügyes, nyalka legény volt a fiu, amikor vasárnap ünneplőbe öltözött. Hogy aztán vasárnap, vagy hétköznap vallották be egymás iránti szerelmüket; no, azt még Anika sem tudná megmondani, pedig ő már a szerelmi szavak kicserélése után bővítette ki a cselédpár romantikáját.

A gyermeket ki kellett adni dajkaságba, hogy továbbra is teremthessenek a semmiből valamit. A szolgálatot együtt folytatták, szerencsét próbáltak most egy kis disznóval, majd egy pár kecskével, de a sors, melynek gördülése teremt a példabeszédek, most is megerősítette azt, hogy: „szerencse a szerelemben, — szerencsétlenség a játékban.

Az ő játékuk szomorú tragédia lett. És apró hantok alatt nyugvó kicsi teremtésekkel népesítették ezt a tragédiát évről-évre.

Anika már három éves volt. És a szülei

még mindig nem értek el a jegyzőig és a papig. Amit kerestek, elvitte a sok szomorúság. Még mindig a kezdet kezdetén tűnődtek.

Az asszony arcának piros rózsáit elhervasztotta a bánat, a szégyen. Igen, mert Marije szégyenkezett, hogy ő hitetlenül él az urával. Álmatlan éjjeleken, fáradságtól eltörődve sem volt képes aludva pihenni, mert a lelkébe fészkelődött a többi cselédasszonyok gunyszava, hogy ők hitetlenül élnek és Vaszi akkor hagyja őt el, amikor reá un.

Nem, ezt Marije nem hiszi, szíve annyira telve hittel és szerelemmel, mely kiapadhatatlanul lángol minden izében, hogy a Vaszi hűségében nem kételkedik, aggodalom emiatt nem gyötri a lelkét, csak azért sajog a szíve, hogy a többi asszonynak „ura“ van, neki csak Vaszi.

És ezeken az álmatlanul elcsigázott éjjeleken nagy terveket szőnek.

Házikót bérelnek, tulipános lédát, festett lócát, négy lábú asztalt vesznek. Egyelőre csak hársból font ágyat vehetnek, de mindenre sor kerül. S akkor mind a kettő felveszik a tiszta ruhát, Marije fánkot dagaszt, ahogy az urasági szakácsnőtől látta. Vaszi édes pálinkát hoz a mézeskalácsostól és aztán elmennek a pópához. Tovább nincs az álom. Azután ismét a valóságnak élnek, a bért kiérdemlő, munkás szolgálatnak.

tani; vagy idegen gyermeket, vagy ölebecskét vagy macskát dédelget.

De ez igenis igaz, hogy a nő élete a nemi élet körül csoportosul. A jó anya már kis gyermek korától kezdve úgy neveli a leányt, hogy az jó anya legyen. De az ő ösztöne is az anyaság állapota iránt korán fölébred benne midőn lábujjával játszik, midőn főz neki, mos rá; majd utána idealisztikus gondolkodás lép helyébe, ábrándok és illúziók, melyek a férjhezmenéssel érnek véget.

Akkor kezdi újra azt a munkát, a melyet mint gyermekleány abba hagyott, de valóságban. A játékszer helyébe saját gyermeke lép, a kit a legnagyobb önfeláldozással nevel. A mely asszony nem úgy cselekszik, az nem anya, az divathölgy.

Ez a nemi élet a családban. Sajnálom, hogy ez a kis fejtegetés az 1245 gr.-os agyacsba nem fért bele s azt nem értette meg, s oly durván sértett meg, hogy bizony őnt még kalaplegyintésemre sem méltatom. „Minden sorából az ri ki, hogy csupán perditákkal volt ismeretsége, akiknek csakugyan a nemi életben összpontosul az életük.“ Tehát t. választóról az se igaz. De a kérdéssel szeretnék önnel négy szemközt beszélni, nem pedig nyilvánosan. Csak azt kötöm lelkére, hogy ne beszéljen arabosul, ha nem tud. Ezért a kitételért tudja e lap hasábjain nem is akartam szóba állani önnel, az oly durva és banalis, de nehogy a látszat az legyen, hogy ön talán rendkívüli jelenség, egy ragyogó csillag a női nem egén, válaszolok önnek. A mi a többi állításait illeti, azok mind csacska gagyogások és oly ferde nézetek, hogy azokra nem érdemes reflektálni. Azt hiszi, hogy imponál nekem azzal, hogy a táncot leszidja. Csak az szidja, a ki nem tud táncolni; én szeretek táncolni és hallott valamit harangozni az öreg Szokrateszről. Lássá, még oly cinikus filozofus mint ő, örömet lel a lábak ritmikus lejtésében. Ön tud bosztonozni? Vagy

tán idegen? Akkor nem tudja mi a tánc élvezete.

Ön nemes hölgy minden filozofikus áttekintés nélkül, minden művelődés történeti, irodalom- és zenetörténeti tudás nélkül, a lélektan ismeretének teljes hiányában oly feladatra vállalkozott, hogy aláírás nélkül is azonnal lehet tapasztalni, hogy bizony csak 1245 gr.-os agyacs. Az ön választát nem az ész, nem a tudás, hanem a női hiúság megsértése által keletkezett düh diktálta. Az pedig nem a bírálat eszköze, a kritikában csak ott személyeskedünk, ahol más fegyverünk, más argumentumunk nem áll rendelkezésünkre. Ön vagy asszony, vagy leány. Ha az előbbi, ne a tollat, hanem a főző kanalat fogja a kezébe, gondolza a férjét, nevelje gyermekeit s főképp leányait, hogy szelidek, jók, háziasszonyok és dolgosok legyenek s akkor férjhez mennek, s megteremtik azt a boldogságot, amelynek felépítésére hivatva vannak.

Ha az utóbbi, akkor a zongora és a francia meg holmi más magolás csak mellékes legyen magánál; a fő előkészület a jövő életre, hogy jó anya legyen. Erősítse jellemét, birjon a női szendőségnek összes kellékeivel, mert „a hol az anya jó és erélyes — nem tesz semmit, vajjon az atya könynyelmű, gonosz vagy aljas is — példájának befolyása, nemességének és vonzalmának ereje által megmentheti gyermekeit és az élet erényes útjára irányozhatja. De ha rossz jellemű — akkor az atya kitünősége és jó-sága dacára — a gyermekből csak igen ritkán válik valami jó.“

És most bucsut mondok önnek, ki különben a játszmát már akkor vesztette, amidőn nézeteivel a közönség ítélőjére hivatkozott; a publikum nem lehet bíró, mert az elfogult s a gyengébb pártjára áll.

(Kissáros.)

Zalai János dr.

(Vége.)

Miért nem lépnek tanult ifjaink iparos pályákra?

Most, midőn örvendő látjuk hazánkban a hazai ipart pártoló hatalmas mozgalmat, érdeklődünk kissé ezen fenti kérdés iránt, mert igen fontos és hazánk jövőjére nézve igen nagy jelentőségű.

Sokan foglalkoztak már evvel a kérdéssel, sok vélemény hangzott már el fölöle. Felhozzák okul például a tisztátalan műhelyeket és azt, hogy a magyar urifajta, hogy nem való ipari pályára, felhozzák továbbá a helytelen társadalmi felfogást, stb.

Nézzünk szemébe ezeknek az okoknak, vizsgáljuk egy kissé azokat.

Elfogadhatjuk-e egyáltalában mindazokat okokat? . . . Véleményem szerint nem. Nem pedig azért, mert nem okok azok, hanem okozatok. Már pedig, ha valamit kutatunk, ha különösen valami bajnak, betegségnek a keletkezését keressük és azt orvosolni akarjuk, akkor nem indulhatunk ki a bajt közvetlenül megelőző oknak látszó okozatból, hanem keresnünk kell ennek az okozatnak az igazi okát, a bajnak a forrását.

Kisérjük gondolkozva az említett látszólagos okok fonálát és elérünk így ahhoz a ponthoz, a honnan mindenik kiindul. Ez a kiindulási pont pedig nevelési rendszerünk. Ezt illetőleg mi még az Olympuson vagyunk, a honnan a görög istenek hareát nézzük és azokkal foglalkozunk. A völgyben pedig versenyezve küzdenek a különböző nemzetek kemény munkával a kenyérért.

Hogy e keserűségünkben az emberi cselekedeteket ismerő filozófia is támogat minket, idézem egyik filozófusunknak komoly, aggodalmat keltő szavait: „Állapotaink minden téren csak akkor javulnak meg, ha először nép- és középiskolai nevelésünk javul meg. Ez a javulás addig lehetetlen, míg a nevelés végcéljául olyan határozatlan fogalmakat tűzünk, mint „általános műveltség“

A becsületes kezű cselédeit megbecsülő gazda mindezeknek a terveknek valószínűsítésére segítséget nyújtott s pár havi bérüket előlegezte. És ők csakugyan berendezkedtek, megteremtették az otthonukat a Vaszi anyja számára, aki beköltözött a fiához, az unokáját gondozni.

A Vaszi anyja nem jött ingyen, 10 forintot ígértek neki Szent Mihály napjától Szent György napig, hogy hagyja oda a faluját és költözzék hozzájuk. Viselje gondját a háznak, Anikának, a malacnak, a két tyuknak, meg a kakasnak. Erre ismét 5 frt kellett, mert az öreg asszony előleg nélkül nem akart kimozdulni az ő megszokott otthonából.

Hanem aztán vasárnaponként, mikor mosogatás után kimenője volt Marijének, sietett libegve, hogy az arca rózsái ismét kipirultak és Vaszi alig birta nyomon követni egész hazáig. És dalolástól elszokott ajaka vidám, csengő nótába fogott, míg átfésülte Anikát, megtörölgette a butorokot, a tulipános láda fedelét felnyitotta és azokat a csikos, kék és piros sávos kendőket, abroszokat újból és ismét újra átrakosgatta a láda fenekén. Istenem, mekkora mód férne még el abban a ládában és mégis Marijének mennyi kincs az, ami benne van.

Elhasználta színes kredeve-papírokkal diszít fel egy faladát, amelyen csonka tárgy-

rok, talpatlan poharak, fületlen csészék ragyogó tisztaságban sorakoznak egymás mellé. Oh, azok mind a Marije kelengyéjéhez tartoznak. Mikor a szakácsné és szobaleány valamit eltörtek, azt Marije nem engedte a szemétdombra hajtani, össze gyűjtögette. Mennyi fényesre surolt szárdinás dobozzal van kidiszítva a fal, közte egy-egy vikszos ekatulya is, mind fényes és ragyog.

Mig Anika ugrál és táncolva, mint a kis cica, ott duruzsol kettőjük között: „májke dráge, tátuke dráge“, boldogan majszol egy darab tésztát, melyet az anyja a vasárnapi ebédnél tett el a gyermeke számára, addig odakint a benyilóban sístergő lángok felett Vaszi egy rostában kukoricát ráz és abból csipkés szélű, pattogó fehér szemek ugrálnak ki. Hogy örül annak Marije is, Anika is.

Mind a négyen körül ülnek a rostát és aki a legszebb, legnagyobb szemet leli, a másikat kínálja és mégis Anika eszi meg. Hol a tésztába harap, majd meg teli marokkul dugja a kukoricát a szájába, úgy kipöföd az arca, hogy a szeme is alig látszik.

S mig haza kell menni a gazdájukhoz, ismét szövik az álmukat tovább, tovább.

Már csak pár hét választja el őket a tavasztól, akkor mindkettőjüknek letelik a szolgálata és az asszony az otthonában fog dolgozni; mosást, vasalást vállal. Ért hozzá. Vaszi pedig napszámra fog járni. Egyik darab

vászonból tarisznyát varr, abba tesszik a hagymát, málé-kenyeret, olykor egy kis szalonnát, sőt és minden alkonyatkor Anikával ott fogja a ház előtti lócán várni a „tátikát“ Anika és a „hites urát“ Marije. Vaszi pedig az asszonya tenyerébe leolvassa a pénzt, a napszám bérét. Sok-sok pénzt, mert tavaly is 70—80 krajcár volt a napszám. Beh jó is lesz!

És együtt olvassák meg, hogy hány-szor lesz vasárnap addig és hány-szor fekszenek le, kelnek fel addig. Beh jó is lesz! — és az öröm könnye ott ragyog a szemükben.

De nem lett jó — hanem éppen rossz lett. — mert „a szegény ember sorsát, boldog Isten bírja.“

Már éppen csak egy vasárnap hiányzott. A Vaszi anyja kellemes meglepetést tartogatott a gyermekei számára, „laskát gyurt“, széles, rapogós laskát, ahogy az egész faluban egyedül csak ő tudta. Sem nem kemény, sem nem puha. Nem is vastag, hogy ragadós lenne, nem lágy, hogy szét menjen; csak jó; olyan jó, hogy kívánatos mindig enni. Ez volt a faluban is a hire, volt is érette elég irigye, meg ellensége. Tógyerék, Mitruék, Vonucék sokszor vetették ezt a feleségük szemére. Még lakodalmakra is őt hívták laskát gyurni, metélni.

És ilyen laskát gyurt Sofie néni az ő szerettei számára.

és míg a tanítást igazi alapra nem helyezük. A középiskola mostani és minden jövő tantervének középpontja csak az erkölcsi világrend tana, a becsületes, emberszerető, munkabíró, törvénytisztelő, életrevaló tanítás lehet. Csak erre az alapra lehet nemzeti elemet, a históriát, minden tudományt és szereket erősíteni.

Az ember legelőször husból és vérből való ember, akinek ösztönei, indulatai, érzelmei, vágyai vannak, melyek cselekvésre hajtják. Ezt a cselekvést kell tehát mindegyiknek erkölcsi tettekre irányítani. Aki más alapra akar építeni, a levegőbe kapkod.

Az idézett szavak gondolkozóra ejthetnek mindnyájunkat, mert középiskolánk tényleg kibocsátják az ifjakat az életbe, a kemény harc terére a divatos „általános műveltség” jelszavával. Az „általános műveltség” oly jelszó ma már, mint mikor gazdasági helyzetünkről beszélve, azt mondjuk, „hiszen mi még mezőgazdasági állam vagyunk.” Aki pedig ezekkel a jelszavakkal oly könnyen dobálódzik, az nem is törődik a következő nappal, a jövővel. Mindkettőnek megvan a maga értelme, de a fejlődés során a maga ideje is. Vagy ha mindig a két jelmondatot akarjuk követni, akkor ne kinlódjunk tovább, mert hiszen diákjaink tanulni fognak, amint eddig, a földünket felszántjuk, bevetjük és teremni fog, amint eddig termett, de aztán zsebünkhöz se nyuljunk, ne bánjuk akár mennyien vándorolnak ki, ne törődjünk az éhezők jajgatásával, mert mi ifjainknak megadtuk az általános műveltséget és még hozzá mezőgazdasági állam vagyunk. Aztán, mikor már jól elmaradtunk a munkában a többi nemzetektől, akkor éppen hagyjunk félben minden fáradságot és mint akik elvégezték munkájukat, térjünk pihenőre.

A dolgoknak és állapotoknak ilyen való természetes fejlődése ez. Már pedig, ha élni és tovább fejlődni akarunk, nem maradhatunk úgy, mint ahogy most vagyunk.

Hagyjuk el az idealisztikus és telasz-

Mikor már főtt a laska és levette a fazakat, hogy leszűrje a tészát, az udvaron éktelen lármát csapott az egyik kotló, amelyik a csupa fehér csirkéket költötte. Az öreg asszony kapta a nyírág seprűt s azzal rohant ki; biztosan a szomszédék macskája kerülgette az apró csibéket s fegyverkezve indult a megkergetésére. Anika ott somfordált a laska körül, megkerülgette a fazakat. Egyszerre csak rettenetes visitást hallott Szofie néni. Rémes sejtélemmel szaladt vissza a házba. Iszonyu volt, amit ott látott. Anika a fazék forró vizet magára borította, az egész kis patyolat testéről lemállott a bőr.

A szőtt álmok országa helyett a Kálváriát járta Marije; az esti nyugalom helyett beteg gyermekét ápolta, azokat a láztól, cserepes ajkakat csókolta, sebekből eltorzult arcára tapasztotta életerős ajkait és még sem menthette őt meg. Anika meghalt.

Nem az a szép mosolygó arcu, patyolat fehér Anika, hanem egy sebekből eltorzult kis halott fekszik a ravatalon. Marije csak bámul, folyton bámul a kicsi halottra Nem ismeri benne az ő Anikáját.

tikus irányzatot és jöjjünk nevelésünkben közelebb az élthez, melynek alapja és tömege a realitás.

Akkor szakiskolánk, melyekről önzetlenül mondhatjuk, hogy úgy szervezetükben, berendezésükben a külföldiekkel egy nívón állanak, sőt több tekintetben felülemelkednek azokon, nem fognak kapni általános műveltséggel agyoncsigázott egyéneket, hanem emberszerető, munkabíró ifjakat. Közgazdasági szellemben neveljük és közgazdasági érzékkel, ismeretekkel vétezzük iskoláink az ifjakat, mert akkor a műhelyek nem lesznek büzősek (ami nem is állhat egészen), a telepek tisztátalanok, a magyar kezébe fogja a munkát és a helytelen társadalmi nézetek is eloszlanak, megszűnnek.

Egyesek többen alkotják a társadalmat. És ha az egyesek helyes és egészséges nézettel kerülnek ki az iskolából, akkor együttesen is a helyes és egészséges társadalmi nézetet fogják megalkotni.

Neveljünk tehát az életnek, de nem az „általános műveltség” jelszava alatt, mert igen keserű valóságra ébredhetünk. Az iskolából neveljük az ifjakat közgazdasági szellemben, hadd ismerjék meg a munkát, hogy aztán meg is tudják becsülni azt. Könnyebben boldogulnak így az életben. Megküzdnek az élet kenyeréért és sójáért, míg ellenkezőleg álmodnak nagyokat, szépeket, építenek hatalmas légvárakat, de ébredéskor a csupaszes keserű valóságot találják maguk előtt, melyet nem ismernek és mely éppen ennél fogva könnyen porba szűjtja őket.

A mezőről.

Bevégeződött az aratás. A gabona kereszteknek sűrű és szakadatlan sora büszkélkedik a mezőn, amelyeken már mély nyomokat vág a nehéz kővéssel megrakott iga, asztagokba hordva az isten áldását.

Vége a sok aggodalmat okozó aratósztrájk veszedelmének is erre az évre, hogy jövőre megint ismétlődjék mindaddig, míg indító okai orvosolva nem lesznek. E bajon csak úgy lehet segíteni, ha a munkások nem igyekeznek kihasználni a munkások szegénységét. Mert a visszaélések voltak a legtöbb helyen a munkások felzudulásának okai. Az államnak — hisz kötelessége — haladék nélkül gondoskodnia kellene a munkások anyagi helyzetéről.

Hazánkat annyi ijesztő rém fenyegeti, el kell őket riasztani. Alkotni kell törvényeket a megélni is alig tudó munkásnép adómentességéről, a fogyasztási adók leszállításáról, az egyházi adóterhek könnyítéséről hogy azt a párnát, malacocskát, amit az állami és községi végrehajtók még el nem vittek, ne árvereztessék el a többi adószedők sem. A nagybérlet rendszert is be kell szüntetni, parcellázni, telepíteni, ahol csak lehet. A községi hatóságok is rengeteg sokat tehetnek a nép könnyebb megélhetésére, ha megvan bennök a jóakarát. Vizsgálják és szabják meg a malomörlési vám mennyiségét és legyen gondjuk a sütődékre. Mert vajjon nem égrekiáltó igazságtalanság-e, hogy míg az elsőrendű buza mázsája 14 korona, addig egy kiló bizonytalan minőségű kenyérliszt kilója 24—25 fillér. A kenyéret olyan méregdrágán eszi a szegény nép, mintha 20—24 korona volna egy mázsa buza.

Hát a mézárásokat, henteseket nem meglehetne-e rendszabályozni, ha volna kinek? Még néhány év előtt is gyakran felkerült a

nemzeti eledel: a paprikásus népünk asztalára és ma? házinyulat eszik, aminek azelőtt hirt sem hallotta. Azzal is csak hébe-hóba izelitheti meg azt a meleg vizet, amelyet valamivel felhabarva, étel gyanánt fogyaszt.

De térjünk vissza a tarlóra, hol most a hordás javába járja, sőt itt-ott már csépelnek is. A gazda nem mer örülni a keresztek számának, mert sok helyen olyan mérvű rozsdát kapott a buza, hogy az aratók ruhája veres lett tőle. De nem csak a rozsdá hütötte le a gazda reménységét, sok helyen megdült vagy megszorult a buza és ehhez járult még a börze játéka, mely az októberi szállításra oly alacsony árakat jegyez, melyek 8—10 koronával alább állanak Európa minden piacának árinál.

Ez üzelmek meghiusítására egy gazdasági író azt az okos eszmét pendítette meg, hogy uradalmaink gazdag birtokosai vásároljanak össze minél nagyobb mennyiségű októberi buzát és a papirosson százezrekkel dobálódzó üzéreket kényszerítsék a lejáratkor a gabonának természetben való szállítására. Ha ezt az ügyes lépést megcselekednék nagy pénzű gazdáink, nemcsak gabonánknak biztosítanának jó árakat, hanem a tőzsdei szemfényvesztőket is elriasztanák a kártékony játéktól.

Gazda.

H I R E K.

A jövő zenéje.

Ugy látszik, hogy a multkori vezetőcikkünk nem volt pusztába hangzó szó csupán, mert ugyancsak visszhangozták azokat a breázai havasok.

A fűrészgyár agilis tulajdonosai elhatározták ugyanis, hogy megelőzik az élelmes breázaiakat s még e hét, vagy a jövő héten hozzáfogatnak egy emeletes villa építéséhez, melyben húszonnégy szoba lesz s a fűrésztelep azt a részét parkirozni fogják s beültetik fákkal, hogy a nemere, boreász kacérkodásait elhárítsák ettől a tündéri tájtól, melyre — a havasokba beljebb menve a kocsiton — elmondhatjuk azt: hogy ha az Isten paradicsomot teremtett a földre, ugye az és szebb helyre nem teremthette.

Ime a huszadik évszázad elején érkezett el az az időpont, melyben megszólal a jövő zenéje s három agilis ember: Deutsch, Kaufman és Epstein neveihez fűződik az, hogy a vadregényes breázai havasokat a kultura, az emberi ész és kéz alkotásával szövik keresztül, s ez lesz az első lépés, mely a magyar Tempét megnyitja a szenvedő és gyógyulni vágyó emberiség számára, amelyet bizonyára az ország minden részéről fölfognak keresni az üdülni vágyó emberek.

A fűrésztelep tulajdonosainál tehát nem nagy ut választotta el a szótól a tettet, mert még az idén munkához fogatnak s felépítik a villát, úgy, hogy már jövőre bizalmas embereiknek, jóbarátjaiknak rendelkezésükre fogják azt

bocsátani. Sőt mi több, fürdő-szobákat is fognak építeni s oda a fonséges havasi patak gyógyító vizét fogják bevezetni, melybe a meleg vizet a gőzgép kazánjából kifolyó forró víz fogja szolgáltatni. Ez a terv, melyet mihamar tett követ, első lépésnek nagyon is elég s ezért az uttörő, nehéz munkáért valóban elismerést és méltánylást érdemelnek a nemes tulajdonosok, mert ezzel a tettükkel a közjó terére lépnek s a havasokat hozzáférhetővé teszik, amelyért hálás lehet ugy a jelen, mint a jövő generáció!

Halmi Gyula.

— **Kinevezés.** A nagyszabeni pályaudvari m. kir. postamesteri állásra, mint brassói tudósítónk értesít, — Erdős Manót (Rubinstein) a brassói pályaudvari m. kir. postahivatal kiadóját nevezte ki a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium. Ezen kinevezés Fogaras köztisztviselőiben álló volt rabbija unokaöccsét érte és igen szép példa arra, hogy a vasszorgalom és becsületos munka mily jutalomnak lessz részese. Erdős mint szegény fiú került Fogarasra, hol Jordán Sándor segítségével iskoláit magán szorgalmából végezte. Kinevezését bizonyára örömmel fogadja nálunk minden ismerőse.

— **Deputáció a havasokon.** F. hó 12-én egy nagyobb szabású deputáció szállt ki Breázán, megvizsgálandó a Deutsch Kaufman és Társa breázai fűrész tulajdonosok és a pozsortiak között kötött adásvétel tárgyát képező erdőket. A deputáció tagjai a földmivelésügyi miniszterium részéről Térfy Jenő erdész, miniszteri előadó és Eruszt brassói erdőfelügyelő voltak. Résztvettek ezenkívül Várnay erdőmester és Villmann fogarasi erdész, valamint a pozsortai községi előjáróság. A deputáció d. e. 10 órakor érkezett a breázai fűrésztelepre, honnan részint kocsin, részint lóháton folytatták utjukat a breázai és pozsortai völgyek felé, honnan d. u. 6 órakor érkeztek vissza. Rövid pihenés után Fogarasba hajtottak, ahol Várnai erdőmester vendégei voltak. Amint értesülünk a következő napokon a sebesi völgyet és a Monasteriát látogatták meg.

— **Diák estély.** A fogarasi diákság a helybeli főgimnáziumi önképzőkör könyvtárának javára folyó hó 25-én szépnek ígérkező mulatságot rendez. A műsor ügyesen össze válogatott pontjai a következők: 1. Bihari, Hadik óbester nótája, játssza az ifj. zenekar. 2. Az ügyes bajos ember a fiskáriusnál (Monolog) előadja: Goldberger Ede. 3. Liszt F. Rapsodie Hongroise II. előadják: Krausz Iduska és Fülöp Aranka. 4. Felolvasást tartja: Albert János főgimn. tanár. 5. Berger Zsiga (Kuplé) éneklő: Licht Lipót, zongorán kíséri: Thierfeld Samu. 6. Szép Ilonka (Melodráma), szavalja: Gombos Gizike, zongorán kíséri: Essigmann Herminke. 7. Dankó nóták, éneklő: Vodráska Vencel főgimn. tanár. 7. E. Füllekrus: Das Sommerfest, játssza az ifj. zenekar. Mind teljesen új, sokat ígérő program pontok. Már Albert János főgimnáziumunk kedvelt humoru tanára valamint Vodráska Vencel főgimn. tanár, megszokott kedves hangja is kellemes szórakozást nyújt a közönség számára. De biztosra vesszük, hogy városunk ifju virágai: Krausz Iduska, Fülöp Aranka, Gombos Gizike és Essigmann Herminke, valamint a műsor többi szereplői is nagyban hozzájárulnak majd

az erkölcsi siker növeléséhez. A meghívók már mindenfelé szétrepültek s reméljük, hogy a közönség ezuttal is bőven megjutalmazza tömeges megjelenésével lelkes diákságunk fáradozását. Közzé tesszük egyuttal azt is, hogy a meghívók nyomásánál Fleissig Gyula neve véletlenül kimaradt a védnökök névsorából. E hibát ezuton teszi jóvá az ifjuság.

— **Fogarasi tanár Münchenben.** A m. kir. áll. főgimnázium egyik rokonszenves, fiatal tanára, Dr. R e s c h Aurél augusztus hóban Münchenben időzik s ott a „Nationalmuseum“-ban a kép- és szoborcarnokot, továbbá a latin és görög filológiához szükséges arkhazmusokat, arkhéológiai műtermeket tanulmányozza, s így a nagy szünet időt is tudományos tanulmányokra fordítja.

— **Furcsa logika.** Szkrésák Venzel: „Gutya derinkette! In is fatyom eserné sinál! In is már natyon sok eserné mek sinálta, te senginek nem az eszipe pele jutott, hoty nekem képfiselő mekfálasztya. Mostan mektyitte negem ety natyon jó idé a fejipe pele: In is mek sinál a volkeporen Szent-Béter urasáknak et eserné, hátha aggor engimet is mekfálasztják. W. F.

— **Fiatal tolvaj.** Tomasiva Akszente mindössze 15 éves, a furfangos tolvajlás terén azonban már kész szaktekinély. Tomasiva a napokban találkozott az országoton Pasztoriu Vendel netóti lakóssal, akit haza kísért. Pasztoriu nemsokára egész családjával elment hazulról s a lakása kulcsát — szokása szerint — az istállóban rejtette el. A Tomasiva fiú nem is vette észre, azt hitte, hogy már régen elment, pedig a fiú ott hasalt az udvar fűvében és nem kerülte ki a figyelmét az a körülmény, hogy Pasztoriu valamit elrejtett az istállóban. Mikor azután a gazda családjával elment s Tomasiva magánosan maradt a házban, kutatni kezdett az istállóban és sikerült is megtalálnia a lovak abrakus tarisznyájában a kulcsot. Ezzel felnyitotta a konyha ajtót, amivel az egész lakás nyitva állott előtte. Az egyik szekrényben azután talált is 20 koronát, s elillant. — A gazda később haza menván, reá jött a lopásra s mivel sejtette, hogy a Tomasiva fiú a tettes, utánna rohant s a ludisori határban elcsipte s átadta a csendőrségnek.

— **Tettenért csempész.** A breázai csendőrséghez bizalmas feljelentés érkezett, hogy Popa Vartalome lisszai jómódu földmives udvarán 4 drb. románából csempészett ökröt rejteget. A feljelentés folytán Imre Dénes és Kovács József csendőr elmentek Popa lakására, ahol tényleg meg is találták a „külföldi illetőségű“ ökröket. Popa holléte iránt érdeklődvén, azon értesítést nyerték, hogy az az ökrök dolgában épen Rukeren jár. Utána mentek tehát s ott szerencsésen nyakon is csipték, még pedig a legalkalmasabb pillanatban. Ugyanis épen akkor fabrikáltatta Vágó János rukori lakóssal az ökrök hamis születési bizonyítványait, azaz a marhaleveleket. Az eljárást úgy Popa, mint Vágó ellen megindították.

— **A hatóság figyelmébe.** Saját tapasztalatunk után nem akartuk tiltakozó szavunkat felemelni a legujabb anomália ellen, és lett is eredménye türelmünknek, amennyiben a szerkesztőségtől távol álló helyekről kaptuk a panaszt, hogy az ürgödrök tartalmát este 9 órakor a sétatér és piacon át derűre-borura hordják, a künn sétálók bosszuságára. Igazán furcsa állapotok! Fogaras üde levögőjét az óriási por és hőség

teszi tönkre nappal és ezt semmiféle öntözés nem enyhíti. Az elzárkozott lakások este üdülónék egy keveset és ime a sétatér is élvezhetetlen, mert hát a pecór urak nem szeretnek éjszakázni és már este 9 órakor hozzáfognak illatos munkájukhoz. Ez nem járja! Sürgős és erőlyes rendelkezést kérünk!

— **Testvérharc az elosztandó birtokért.**

Folyó hó 2-án Zachin Mózes bírótól jaási lakóstól értesülünk, hogy Márku János ottani lakóst, öccse, Márku György kaszával sulyosan megvágta. Zachin Mózes kihallgatta a két testvért és bevallották, hogy az elosztandó birtok felett veszték össze lakásuk kertjében. Az öccse nem engedett a bátyjának, hanem fölhevülve a kezében levő kaszával leakarta vágni bátyjának a nyakát. Nem vágta le ugyan, de sulyosan megsebezte, úgy, hogy a fogarasi kórházban nyomja az ágyat 8—10 cm. hosszú és 4 cm. mély sebével.

— **Duhaj mulatozók.** Andreasiu György és Popp Miklós szeszcsori lakások, nagy mulatozást vittek véghez a vajdarécei korcsmában. Vigan fogyott a bor, de fogyott az idő is és a korcsmáros figyelmeztette a vendégeit, hogy neki csuknia kellene már. Az egyik atyafi még csak megértette volna az intő szót, mert hát neki eszébe jutott, hogy mi a régula, mert hisz tanácsbeli ember lévén, kötelessége előljárni a jó példával, s tehát távozni akart. De nem ment úgy a másik társa Andreasiu, aki minden áron tovább akart mulatni. Mikor pedig a korcsmáros kijelentette, hogy nem hagyja tovább mulatni őket, Andreasiu nemtetszésének kézzel fogható bizonyítékát mutatta, sőt még a korcsmárost is megfenyegette, de a tanácsbeli atyafinak több lévén az esze, lecsillapította társát s haza vezette. — Lám milyen jó az ha az ész nem hagyja el az embert — borközi állapotban sem.

— **Elvágta az ujját.** F. hó 11-én nagy szerencsétlenség érhetne volna a breázai fűrésztelepen: Antal Lajos nevű munkást. Fűrészelés közben balkezét a gép elkapta s a középső ujját mélyen megvágta. Szerencsére nagyobb baleset nem történvén, ujját Weisz Ferenc pénztáros kötötte be, aki mentő tanfolyamot végzett s így a sebek bekötéséhez és gyógykezeléséhez ért, ami ilyen nagyobb gyártelepeken valóban nélkülözhetetlen dolog.

— **Ne gyótórják a rekrutákat.** A közös hadügyminiszternek hej, be jó szive van. Két rendeletet is kaptak tőle, az egyik az, hogy a rekrutákat a kánikulában: hajnali 4—7-ig d. u. pedig 4—6-ig tanítsák be a katonai járomba. A másik rendelet még gyöngédebb. Szigoruan megparancsolja, hogy a rekrutákkal a legembersegebben bánjanak. Ebből csak az tűnik ki, hogy a miniszternek jó szive van, de az nem elég, hanem azt meg is kellene tartani ám. Ha megtartják, akkor majd az öngyilkosság is kevesebb lesz: katonáéknál.

— **Az iparokkal való házalás eltiltása.** Ismeretes a kereskedelemügyi miniszternek az az álláspontja, — hogy a fölmerült számtalan visszaéléssel szemben — végkép eltiltatja a községekben és városokban az iparcikkal való házaló kereskedést. Ez nagyon üdvös intézkedés, csak hogy kérjük ezt Fogarason is szigoruan és következetesen behajtani s a várost a különféle vigécektől megszabadítani.

— **Ellenőrzési szemlék.** A közös és honvédelmi hadügyminiszterek közös megál-

lapodás alapján azt a rendeletet adták közre, hogy az ellenőrzési szemlék ez évben is elmaradnak a legénységre nézve, további intézkedésig, ellenben a tartalékos tisztek szemléi meg lesznek tarva.

— **Hálás köszönet.** A strézakercisórai templom építésének előmozdítására kegyesen adakoztak: Koezyszki Paula ögrófné 30 kor., Botta Anna 1 kor., Krebsz Marianna 1 kor., Váró Béniné 1 kor., Szentimrei István 1 kor., Szentgyörgyi József 1 kor., Gombos százados 1 kor., N. N. 40 fill., Török Bálintné 3 kor., özv. Köntzey Gyuláné 1 kor., Zankó Ernő főhadnagy 1 kor., Zankó Emilné 1 kor., Barna Ferenc 40 fill., Zakariás Márton 40 fill., N. N. 20 fill., Lauritsch M. örökösei 1 kor., Schell Péter 60 fill., N. N. 20 fill., Boeskor Ádámné 1 kor., özv. dr. Szabó Györgyné 2 kor., Lengyel Imréné 1 kor., Kertész Eudréné 60 fill., Kühn Sarolta 1 kor., Gimbeschan György 1 kor., Kovács Pál 1 kor., Frank Ferenc 1 kor., Mischinger Viktoria 2 kor., Borsai Rezsőné 60 fill., Vogel E. 20 fill., Metz István 20 fill., Tomas Leontin 1 kor., Herzum Robert 1 kor., Gimbeschan Krisztina 1 kor., Wiesz Klára 30 fill., Boér József 1 kor., Polc Anna 40 fill., N. N. 20 fill., Lengyel Karolina 40 fill., Belbu Szilárdné 60 fill., Simon Gyula 60 fill., Popp Benjaminsz 2 kor., Bucska Hedvig 1 kor., Széll József 5 kor., Héjas Pálné 1 kor., Dr. Dániel Ödön 2 kor., Micu Lucretia 2 kor., özv. Richter Árpádné 60 fill., Vogel Berta 40 fill., Gims Róza 40 fill., Boér Károlyné 60 fill., Gyárfásné 60 fill., Vazek Adolf 60 fill., Mazura Mihály 30 fill., Molnár Albertné 60 fill., Zsombory Ignácné 80 fill., Barna Pálné 1 kor., Skurtu Viktoria 40 fill., Serban 1 kor., özv. Vogel Antalné 40 fill., Füzesséry Eerené 40 fill., Bodnár Lajos 20 fill., Tóth Sarolta 20 fill., Fülöp Ferencné 20 fill., Balla József 10 fill., Magyar Gézáné 20 fill., N. N. 1 kor., Tóth Józsefné 1 kor., ifj. Gürtlinger János 1 kor., Sárközy György 20 fill., Pacur Pasif 40 fill., Seemajer Jánosné 20 fill., Brunner Keresztélyné 40 fill., Hochstädter Helena 20 fill., Csató Szylvia 20 fill., özv. Borsay Ferencné 40 fill., Tessel Ferencné 40 fill., özv. Krempels Jánosné 40 fill., Goosch József 40 fill., Solc Regina 20 fill., Embacher Mihály 1 kor., idős. Gürtlinger Frigyes 1 kor., Müller József 20 fill., Nieveld József 20 fill., Embacher Antal 20 fill., Kiss József 20 fill., Vésay Mária 20 fill., özv. Toflea Józsefné 20 fill., Varga Albertné 20 fill., Dejenáriu Jánosné 40 fill., Fridrik Géza 2 kor., Kaylich-Kocak Sónia 1 kor., ifj. Novák János 2 kor., Pleskott Györgyné 1 kor., Lehmann Lipót 1 kor., Ötvös Mihályné 40 fill., Krobath Mária 1 kor., Pistelka W. 2 kor., Bodnár Józsefné 2 kor., Glanc Karolina 1 korona, összesen 109 korona 70 fillér. Isten nevében kértem és Isten „fizessé“-vel köszönöm, hogy a kegyes adakozók a hitélet, jámborság és felebaráti szeretet oltárára oly szívesen meghozták áldozatukat. Becses nevök megvan örökítve az élet könyvében és élni fog a hálás hívek emlékében és imáiban. Az ég áldása és sz. Antal pártfogása legyen jutalmuk! Lektövező hálával és elismeréssel tartozom özv. Schubert Eliza örnagyné örnagyságának ama nemes fáradozásáért, melylyel a gyűjtés terhes feladatát magára vállalni méltóztatott; nemkülönben köszönöm a szíves közreműködését nagyságos Max Tivadar nyug. cs. és kir. örnagy urnak, ki nemcsak

most, hanem mindig oly szívesen tesz, fáradozik és áldoz, ha nyomorgó embertársainak lelki üdvéről és közjóllétének munkálásáról van szó. Alsóporumbák, 1906. évi augusztus hó 9-én. Szóts János, fűesperes plébános.

— **A breázai kiseret.** A pozsortai völgyben, a fűresztelep fölött az előhegyek középső ormán van egy várrom, mely a régi világban: Negru, havasalföldi oláh-vajda rabló vára volt. Az ott lakó nép fantáziája szebbnél szebb mondát regél erről az ősi várromról. Az oda zarándokoló nép rendszeren óriási békát lát ott a kőromok között, mely kiseretet számba megy s a nép Negru vajda rabló gonosz lelkét látja a csuf varangy békában, mely még a földben most sem tud nyugodni, hanem béka alakjában rettegési és kisereti az ott lakókat, — akik a várhoz még most is kincs kereseti vágyból zarándokolnak el, ahol napról-napra láthatók újabb és újabb ásások.

— **Statisztika a részegéről.** Kevesen szeretik a statisztikát, pedig igen sok mindent terjed ki a figyelme. Nem csak azzal foglalkozik ami szép és jó, hanem a csunyával is. Még az ittas, berugott alakok sem hiányoznak a statisztikából. Így legutóbb kimutatták, hogy az elmúlt félévben hány részegét „igazoltak le“. Ugyanis: Pécsen: 1173 at, Kolozsvárt: 1213. Temesváron: 1139. Miskolcon: 1099. Debrecenben: 1041. Szegeden: 901. Hát vajjon Fogaras vármegyében mennyi lehet a részeg emberek száma? . . .

— **Házi áldást jelképező szentképek elárúsítása illetve megrendelése körül elkövetett visszaélések.** Utóbbi időben több oly ügyök fordult meg az országban, a kik „Házi áldást“ jelképező szentképek elárúsításával, illetve annak megrendelés gyűjtésével foglalkoztak és az alig 50 fillért érő képet 4—5 korona árban nyomták a megrendelők nyakába, mi által a nép tudatlanabb és szegényebb elemeit kizsákmányolták. A midőn erre a nagyközönség figyelmét felhívjuk, figyelmeztetjük, hogy jól tenné, ha jövőben az ismeretlen ügyököknél semmiféle megrendeléseket nem eszközölne.

— **Az „y“-os név és a kereskedők.** Az a kereskedő, aki cégtábláján, üzleti nyomtatványain „i“-vel végződő családnevét a cégbejegyzéstől eltérőleg: „y“-al írva használja, az ipartörvénybe ütköző kihágást követ el. Ezt mondja egy kereskedelmi miniszteri 59903/1904. számú határozat. De ha így van, az osztó igazság úgy hozza magával, hogy kihágásban marasztaltassék el mindenki, aki a családi neve végén jogosulatlanul „y“-t vagy nemességjelző más betűt alkalmaz.

— **Medve? Élénk fantáziájú ember** lehet Ctulea Konstantin, a breázai fűresztelep éjjeli őre. Az elmúlt napokban egy szép hajnalon lihegve azzal állit be a pénztáros lakására, hogy a telep végén, az istálló körül egy hatalmas medve sétálgat. A pénztáros vadászláttól megkapatva fegyvert ragad és gyors lépésekkel siet a megjelölt hely felé, ahol tényleg meg is találja a medvét — egy békésen legelésző, jól kifejlett bivaly borju alakjában. — Nem akarjuk leírni a pénztáros határtalan örömét, de azt sem hogy milyen dicsőretet kapott a tág fantáziájú bakter.

— **Emberi csontok a kertben.** Modjesch Pál tanító a kertjében egy új házat épített, amidőn f. hó 14-én az alapzat kiásásának a munkások neki fogtak, 50 ctm. mélységben

egy körülbelől 60—70 évvel ezelőtt eltemetett embernek a csontjaira találtak. A csontok mellett koporsónak maradványai nem voltak s így nem valószínű az, hogy a hulla annak idején valami büntény következtében jutott a kertbe — 60—70 évvel ezelőtt. Igen gyakran megtörtént az, hogy egy-egy ember csak eltűnt, de az eltűnésnek okát senki sem igen kutatta.

— **Sztrájk a munkások között.** A fogarasi ménesuradalom 68 szerződötött mezei munkása f. hó 15-én sztrájkba lépett és az uradalom tisztviselőinek ismételt figyelmeztetésére sem akartak munkába állani, minek folytán hatósági beavatkozást kellett igénybe venni.

— **Honnan ered a „bojkott“ szó?** Városunkban mostanában nagyon sok szó esik a „bojkott“-ról. A képviselőválasztásokból kifolyólag egy pár, részben már letört néptribunaponként ezt kiabálta. Talán nem lesz érdektelen ennek a szónak az eredetét megismertetni azokkal, akik jól akarnak érteni a „bojkott“-álás mesterségéhez. Hadd tudják meg tehát a szó eredetét is mikor használják. Egy kis francia történet ennek a szülő anyja. Bojkott, francia kapitány szerelmes volt egy felettes tisztjének a nejébe. A magas állású tiszt, aki gróf is volt, meglepte őket egyszer a színház páholyában. Heves jelenetek játszódtak itt le, amiközben a kapitány erős karjaival magával ragadta a gróf nejét a folyosóra és ott a nyilvánosság előtt megcsókolta. Erre a gróf tisztársai letépték a kapitány vállrózsáját és a társaságokból kiküszöbölték — bojkottálták. Azóta divatozik úgy ez a szó.

— **Lőfegyver használat szabályozása.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter leiratilag utasította a vármegyéket a lőfegyver használatára vonatkozó szabályrendelet elkészítésére. A belügyminiszter egyszersmind kimondta, hogy fegyvertartási engedélyt nem nyerhetnek: 1. akik elmebeli fogyatkozásuk miatt lőfegyverek kezelésére képtelenek. 2. akik életök 20 évét még nem töltötték be, kivéve, ha vadászati szempontból kívánnak fegyvert tartani és érettségük az atya vagy gyám kér engedélyt.

Szerkesztői üzenetek.

Nevelten levelekre és cikkekre nem válaszolunk.

Munkatársainkhoz. Tisztelettel kérjük mindazokat, akik lapunk számára bármiféle cikket irnak, azt legkésőbb — a lap beosztása végett — csütörtök délig szíveskedjenek beküldeni, hogy a lap pontos megjelenésében fennakadás ne történhessék. Híreket: szombaton reggel 8 óráig elfogadunk, ha fontos és sürgős még később is.

Dr. R. A. München. A képes lapot megkaptuk, a szíves megemlékezést köszönjük, s viszont mi is a legjobbakat kívánjuk, a viszont látásig üdvözlét!

V. V. Brassó. Régen nem hallottunk már önről semmi hírt sem. Mióta van Brassóban? A hírt köszönjük s kérjük b. tudósításait ezután is Brassóból, mert ott munkatársunk nincs. Üdvözlét!

I. M. Breáza. Akinek nem inge, ne vegye magára. Véghetetlen csodáljuk érzékenykedését.

B. A. Fogaras. Köszönjük. Üdvözlét.

K. E. Helyben. Lapunk szellemi nivóját cikke nem ütvén meg, nem közölhető.

W. F. Breázai fűresztelep. Szíves munkálkodását kérjük ezután is. Üdv.

L. F. Fogaras. A klapancia nem sikerült.

Sz. J. Alsóporumbák. A hírt köszönjük és kérjük b. munkálkodását már cikk alakjában is érvényre juttatni. Üdvözlét.

Dr. E. L. Becses soraidat megkaptuk, köszönjük. Ugy látszik hiába küzdöttünk, mert mint halljuk minden a régi standban marad. Az akciót azonban nem hagyjuk abba, hanem folytatjuk tovább. Levél megy! Üdvözlét!

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Egy fényező

vasalógép

eladó.

Bővebb értekezés: Timár-utca 14. sz.

Szám 518—906. kj.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

Sarkaica község képviselő testületének 1906 évi augusztus hó 2-án kelt 12/906. jkvi I. pont alatt hozott határozata folytán alulírott községi előljáróság ezennel közhírré teszi, hogy Sarkaica községben 984 kor. 24 fillér építési költséggel előirányzott községi korcsmaház építése f. é. augusztus hó 26-án d. e. 10 órakor a körjegyzői irodában tartandó nyilvános írásbeli és szóbeli árlejtésen vállalatba fog adadni.

A részletes árlejtési föltételek, építési terv és költségvetés a körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy fennebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtt 10 órájáig a községi előljárósághoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe vételét nem fogják.

Az ajánlathoz az általános föltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 10%-ának megfelelő bánatpénz, készpénz, vagy értékpapírban csatolandó.

Az ajánlatok azon záradékkal is látandók el, hogy a föltételek ismeretesek és azok elfogadtnak.

Sarkaica, 1906. évi augusztus hó 5.

A községi előljáróság:

Barbát Péter,
körjegyző.

Ciocan Demeter,
községi bíró.

Egy jó házból
való, 3—4 közép-
osztályt végzett fiu

tanulónak

felvétetik a könyv-
nyomdába.

Köhögés!

Ki ezt figyelmen kívül hagyja,
— önönmaga ellen vétkezik. —

Kaiser-féle

Mell-cukorka

a 3 fenyővel.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva:

köhögés, elnyálkásodás
— és rekedtség ellen.

4512 hitelesített bizonyítvány
tanúsítja, hogy megtartják azt,
— amit ígérnek.

20 és 40 filléres csomagokban kaphatók:
HERMANN P. JÁNOS gyógyszerárterében, Fogaras.

Nádpatai Jodfürdő

Ujjonnan épített fürdők.

Üzemben május 31-től aug. 31-ig
Árnyékos Park. — Jó ételek. —
Tiszta italok. — Mérsékelt árak.
— Figyelmes kiszolgálás. — Uj
vendéglős.

Fürdőorvos: dr. Knopp. — Vasuti
állomás: Alsószombatfalva, hol állandóan
kocsik vannak az utazók rendelkezésére és
a honnan a fürdő jó karban tartott uton egy
óra alatt elérhető. Nádpatai, postaállomás
Nagysink, naponkénti postaforgalom.

9—12

Hirdetéseket
felvesz

e lap kiadóhivatala.

Személy hitel!

Kezes és kezes nélkül katonatisztek-, papok-,
lelkészek-, udvari-, állami-, megyei- és magán-
tisztviselők, tanítók, kereskedők, iparosok,
nyugdíj jogosult hölgyek, kereskedelmi alkalmazottak és magánosoknak 1/4—25 évig terjedő időre heti, havi, 1/4—1/2 és egész évi tőkekamat törlesztéssel! Különlegesség: A páris- bécsi enqueté értelmében tőkésítjük a jövedelmet.

4%! 4%! 4%! 4%!

Jelzálog hitel! 300 koronától feljebb I. II. és III. helyre földek-, városi- és vidéki-házak, nyaralók, gyárak, fürdő épületek, malmok, ásványviz és egyéb források és kőbányákra, a becsérték 3/4 részéig.

Építési hitel! építésfélben levő ingatlanokra 2—3 részletben, oly arányban, amely arányban az építkezés előre haladt! Bank- és magánadóságok convertálása! Váltó- és tárcahitel! Viszleszámítás és váltócsere kereskedőknek! Készítünk tervezeteket különféle ujonnan alapítandó vállalatokról, valamint finanszírozzuk is ezeket. Elvállalunk technikai és geológiai véleményezéseket hites szakértők által; foglalkozunk fennálló vállalatok részvénytársasággá való átalakításával. Előnyösen! Szolid alapon és gyorsan eszközöljük mindezen fenti műveleteket elsőrangú belföldi és páris-londoni intézetek által! Elsőrendű ajánlatok! Kérjen prospectust! Válaszbélyeg melléklendő!

MELLER L. EGYED

Budapest, V., Koháry-utca 19/B.

Mindennemű
fényképészeti cikkek
legjutányosabb áron
kaphatók:

Thierfeld Dávid
könyvkereskedésében,
FOGARASON.

ELEKTROTECHNIKAI SZAKISKOLA

laboratoriummal és tanműhelylyel.

Technikai tanintézet az egész elektrotechnika és gépépítés számára.

Pozsony, Wallon-utca 14. szám.

Szeptember 3-án kezdődnek a beiratások azok számára, kik 2 tanév alatt, gyakorlatilag és elméletileg képzett

Elektrotechnikusoknak (Gyári hivatalnokoknak stb.)

óhajtnak magukat kiképezni.

Előképzettség 3—4 középiskola. — Életkor 15—30 év.

Internátussal kapcsoltn.

A villamosságnak mint hajtó, illetve világító erőnek folyton növekvő használatba vétele, kell, hogy a t. szülők figyelmét fiaiknak ezen ép oly szép, mint kilátásteljes életpályára való terelése mellett a fenti tanintézetre különösen fordítsák.

Az igazgatóság ingyen szolgál minden további felvilágosítással, illetve programmal.

Az igazgatóság.

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint a Bozóky Imre-féle órás üzletet, ennek távozása folytán átvettem és ezt a saját üzletemmel egyesítve, a volt Bozóky-féle üzlet helyén a Ferenc József-tér 17. házszám alatt

Rosenbaum József
órák és ékszerész cég alatt folytatom.

Egyben van szerencsém a mindennemű fali, inga és zsebórákban, arany, ezüst-neműek és ékszerekben, valamint kinaezüst-neműekben és látszereszi cikkekben gazdag raktáromat a legjutányosabb árak mellett ajánlani. Ugy szintén elvállalok a legnagyobb gondossággal és legjutányosabb árak mellett mindennemű órák és ékszerek tisztítását, javítását és átalakítását.

A nagyérdemű közönség becses pátfogását kérve maradok

Teljes tisztelettel:
Rosenbaum József.

Thierfeld Dávid
KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDESE
Fogaras on.

Ajánlja a következő, szinte új állapotban, diszkötésben levő könyveket 40% árengedménnyel:

Csokonai V. Mihály összes művei.
Arany János: János király;
Arany János: Szent-Iván éji álom.
Kiss József: összes költeményei.
Petőfi Sándor: összes költeményei.
Verne Gyula: összes munkái.

Mindennemű könyvek jutányos áron kaphatók.

Bármely mű eredeti árban beszerezhető.

Egyetemes regénytárból igen sok jó válogatott regény, továbbá a híres **Klasszikus Arany biblia** Vaszary Kolos hercegprimás leírásával, 2 nagy diszpéldány Ó- és Új testamentum, egész új, bolti ára K 300, most megkapható részletfizetésre 120 K.-ért.

A most megjelenésben levő **Kossuth Lajos** összes munkáira előfizetések 5 koronás havi részletekben elfogadtnak.

Kitünő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-Gyár

BRASSÓBAN.

Fogaras on kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedésiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogaras on.